

UNESCO
SÈ-KÀI BÛN-HOÀ TO-IÛⁿ-SÈNG SOAN-GIÂN

Tâi-oân-jī Pán-pún

UNESCO 2001 nî 11 gòeh chhe 2 tī Pa-lê
Tē 31 chhù choân-thé hoē-gī thong-kòe ê koat-gī

TĀI-HOĒ

Tāi-hoē ūi-tiòh tiōng-sī, oân-choân sit-hiân Sè-kài Jîn-koân Soan-giân kap 1966 nî iú-koan kong-bîn-koân kap chêng-tī-koân, í-kip iú-koan keng-chè siā-hoē kap bûn-hòa-koân ê nng-hāng kok-chè kong-iok hām kī-thaⁿ hông phó-phiàn jîn-tông ê hoat-lùt bûn-kiāⁿ tióng só soan-pò ê jîn-koân kap ki-pún chū-iú,

Lán khòaⁿ chá-chêng UNESCO Chơ-chit-hoat tǎh-oē-thâu lāi-té só khak-jīn “bûn-hòa ê toā-lát soan-thoan kap ūi-tiòh chêng-gī, chū-iú hām hô-pêng só chòe ê kàu-iòk, sī ūi-hō jîn-lūi chun-giām bē-sái khiām-khoat ê chok-ùi, mā-sī ták-kok koan-sim hō-chō ê cheng-sîn kap ài sit-chiān ê sîn-sèng gī-bū,

Lán koh khòaⁿ, Chơ-chit-hoat Tē it tiâu tək-piát kui-tēng UNESCO ê chong-chí chi-it sī “chè-tēng pit-iàu ê kok-chè hiáp-tēng, hong-piān lán ūn-iōng bûn-jī kap tô-chhiāng lāi chhiok-chìn chū-iú su-sióng ê kau-liú,”

Chham-chiàu UNESCO só pan-pò kok-chè bûn-kiāⁿ tióng,¹ iú-koân bun-hòa to-iūⁿ-sèng hām bûn-hòa koân-lī hêng-sú ê ták-hāng tiâu-khoán,

Lāi-bīn tiōng-sin èng-kai ká bûn-hòa khòaⁿ-chòe sī bó chit ê siā-hoē iáh-sī bó chit ê siā-hoē kûn-thé tək-iú ê cheng-sîn, büt-chit, tì-lèk kah kám-chêng hong-bīn bô-kāng tək-tiám ê chóng-háp. Tū-khi gē-sút kap bûn-hák chi-goā, bûn-hoà koh pau-hām seng-oáh hong-sek, tàu-tīn ê seng-oáh hong-sek, kè-tát thé-hē, thoan-thóng kap sin-gióng,²

Kéng-kak tiòh bûn-hòa sī lán tong-tāi koan-hē tək-sèng, siā-hoē gēng-chū-lèk kap iōng tì-sek chò ki-chhó ê keng-chè hoat-tián só ín-khi ê piān-lūn tióng-sim tiám,

Goán mā khak-jīn tī hō-siong sin-jīm kap lí-kái ê khi-hun tióng, chun-tiōng bûn-hòa to-iūⁿ, khoan-iōng, tui-tām, kap háp-chok, che sī kok-chè hô-pêng kap an-choân siōng-hó ê pó-chiong,

Ng-bāng lán ē-sái tī khak-jīn bûn-hòa to-iūⁿ-sèng, jīn-sek tiòh jīn-lūi it-thé, kap bûn-hòa kan kau-liú hoat-tián ê ki-chhó tég-bīn kiàn-lip khah-khoah ê thoan-kiat,

¹ Chia ê kok-chè bûn-kiāⁿ chú-iàu ū: 1950 nî Florence Agreement, 1976 nî Nairobi Protocol, 1952 nî Universal Copyright Convention, 1966 nî Declaration of Principles on International Cultural Cooperation, 1970 nî Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property, 1972 nî Convention for the Protection of World Cultural and Natural Heritage, 1978 nî UNESCO Declaration on Race and Racial Prejudice, 1980 nî Recommendation concerning the Status of the Artist, 1989 nî Recommendation on Safeguarding Traditional and Popular Culture.

² Che sī kun-kì Sè-kài Bûn-hòa Chêng-chhek Hoē-gī (MONDIACULT, Mexico, 1982), 1995 nî ê Sè-kài Bûn-hòa kap Hoat-tián Ūi-oân-hoē, kap Chêng-hú chi-kan Bûn-hòa Chêng-chhek Chhiok-chìn Hoat-tián Hoē-gī (Stockholm, 1998) chong-háp kiat-lūn só lóh ê tēng-gī.

Koh kò-lū tiòh sui-jîan in-ûi sin-ê chu-sin kap thoân-pò kī-sút ê khoài-sok hoat-tián chō-sêng choân-kiû-hòa ê chìn-hêng, che tùi bûn-hòa to-iūⁿ-sèng lâi kóng, chiaⁿ-chòe lêng-goā chit-hăng thiau-chiàn, m̄-koh che mã chhòng-chō chit ê sin-ê bûn-hòa kap bûn-bêng tiong-kan tùi-oē ê khoân-kéng,

Goán thé-jîn UNESCO tī UN hē-thóng tiong, siū hù-thok pó-hō kap chhiok-chìn hong-hù to-chhái ê bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ê tèk-su chit-chek,

Goán soan-pò ē-bīn goân-chek, koh thong-kòe ē-té ê Soan-giân:

TÈK-SÈNG, TO-IŪⁿ-SÈNG KAP TO-GOÂN-HÒA

Tē 1 Tiâu Bûn-hòa to-iūⁿ-sèng: jîn-lūi kiōng-tông kè-sêng ê chu-sán

Bûn-hòa tī bô-siàng ê sī-kan, bô-kâng ê só-chāi hián-hián bô-kâng ê hêng-sek. Chit ê Bûn-hòa To-iūⁿ-sèng kû-thè piáu-hián tī jîn-lūi tiong tak kûn-thé kap tak siā-hoē só thêng-hián tak-iūⁿ ê tèk-sū-sèng kap to-goân-sèng. Bûn-hòa to-iūⁿ-sèng chò-ûi kau-liú, chhòng-sin hām chhòng-chok ê goân-thâu, che tùi jîn-lūi lâi kóng, tiòh chhin-chhiūⁿ seng-bút ê to-iūⁿ-sèng tùi chū-jîan seng-thāi kâng-khoán pit-iàu. Nā chiàu chit-khoán ê gán-kong lâi-khoáⁿ, bûn-hòa to-iūⁿ-sèng sī choân jîn-lūi kong-ke kè-sêng ê chu-sán, ùi-tiòh lán tong-tāi jîn-lūi kap bī-lái tāi-tāi kiáⁿ-sun ē lī-ek, lán èng-kai ài jîn-sek kap khéng-tēng chit-khoán ê ì-gī.

Tē 2 Tiâu Ûi bûn-hòa to-iūⁿ-sèng kàu bûn-hòa to-goân chú-gī

Tī hián-chhú-sī ê to-iūⁿ-hoà siā-hoē-tiong, lāng hām lāng kap lāng hām kûn-thé chi-kan hô-bók hō-tōng pit-su khak-pó, kī-tiong pau-koah to-goân, bô-kâng kap tōng-thāi ê tak-chióng bûn-hòa tèk-sèng í-kip tàu-tīn seng-oáh ê ì-goân. Só-ū ê kong-bīn lóng hông pau-hām koh ē-tàng chham-ú ê chit-khoán cheng-chhek, sī ka-kiōng siā-hoē gēng-chū-lék, bīn-kan siā-thoân oáh-lék kap í-hō hô-pēng khó-khò ê pó-chiong. Só-í, chit chióng bûn-hòa to-goân chú-gī thê-kiong bûn-hòa to-iūⁿ-sèng sít-chè ê cheng-chhek piáu-tát. Bûn-hòa to-goân chú-gī kap bīn-chú chè-tō sī bē-sái hun-koah ê, che ín-chhoā hiōng bûn-hòa kau-liú kap hong-hù chhiōng-sit kong-chiōng seng-oáh ê chhòng-chō lêng-lék.

Tē 3 Tiâu Bûn-hòa to-iūⁿ-sèng sī hoat-tián ê in-sò

Bûn-hòa to-iūⁿ-sèng hùn-khoah lán múi-chit ê lāng ê soán-ték hoān-ûi, che sī hoat-tián ê kun-ki chi í, che m̄-nā sī keng-chè sêng-tióng ê in-sò, jī-chhiáⁿ koh sī tát-kàu hō-lāng móa-ì ê tí-lék, kám-chêng, tō-ték kap cheng-sin seng-chûn ê hong-hóat.

BŪN-HÒA TO-IŪⁿ-SÈNG KAP JĪN-KOÂN

Tē 4 Tiâu Jîn-koân sī bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ê pó-chiong

Ûi lūn-lí ték ê lip-tiūⁿ lâi khoáⁿ, pó-oē bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ū pek-chhiat ê su-iàu, i kap chù-tiōng lāng ê chun-giám kâng-khoán boē-sái hun-koah. Che piáu-sī lāng ài chun-tiōng ki-pún jîn-koân kap chū-iū koân, tèk-piát sī túi hia ê chió-sò ê lāng kap goân-chū-bīn. Jīm-hô lāng lóng boē-tàng iōng bûn-hòa to-iūⁿ-sèng lâi sng-hāi siū-tiòh kok-chè hoat pó-hō ê jîn-koân, àh-sī án-ni lâi hān-chè jîn-koân ê hoān-ûi.

Tē 5 Tiâu Bûn-hòa koân-lī sī bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ê iú-lī tiâu-kiāⁿ

Bùn-hòa koân-lī sī jîn-koân ê chit ê chơ-sêng pō-hūn, in sī phó-sè, bē-tàng-hun-koah kap hō-siong i-chūn ê. Phong-phài ê chhòng-chok to-iūⁿ-sèng iau-kiū oân-choân sít-hêng Sè-kài Jîn-koân Soan-giân tē 27 tiâu kap Keng-chè, Siā-hoē, Bùn-hòa Koân-lī Kok-chè Kong-iok tē 13 tiâu kap tē 15 tiâu só kui-tēng ê bìn-hòa koân-lī. Án-ni, chí-iàu tī chun-tiōng jîn-koân kap ki-pún chū-iū ê hoān-úi lāi, múi chit ê lāng èng-kai lóng ē-sái soán-ték i kā-kī ê jí-giân, ték-piát sī ēng in ê bó-gí, lāi piáu-tát in kā-kī ê su-sióng, chhòng-chok kap thoân-pò in ê chok-phín. Múi chit ê lāng lóng ũ koân chiap-siu chun-tiōng in bìn-hòa ték-sèng ê iu-chit kàu-iók kap pōe-hùn. Múi chit ê lāng lóng eng-kai ē-sái chham-ú i só soán-ték ê bìn-hòa seng-oáh, jī-chhiáⁿ chiōng-sū in kā-kī ê bìn-hòa sít-chiān ê oáh-tōng.

Tē 6 Tiâu Só-ū ê lāng lóng ũ chhú-tít bìn-hòa to-iūⁿ-sèng ê koán-tō

Tī pó-chiōng sú-iōng bìn-jī kap tô-chhiāng ê chū-iū liū-thoân, siāng-sī mā ài chú-ì hō só-ū ê bìn-hòa lóng ē-tàng piáu-tát kap thoân-pò in kā-kī ê su-sióng. Giân-lūn chū-iū, múi-thé to-goân chú-gī, to-gí chú-gī, pēng-téng chhú-ēng gē-sút kap kho-ki tì-sek, pau-koah só-ū hêng-sek, i-kíp só-ū bìn-hòa lóng ũ ki-hoē piáu-tát kap thoân-pò téng sī tát-sêng bìn-hoà to-iūⁿ-sèng ê óa-khò.

BÛN-HÒA TO-IÛⁿ-SÈNG KAP CHHÒNG-CHOK

Tē 7 Tiâu Bìn-hòa chu-sán sī chhòng-chok ê goân-thâu

Múi hāng chhòng-chok lóng sī lī-iōng thoân-thóng chò kun-goân, m̄-koh mā su-iàu kap kī-thaⁿ ê bìn-hòa kau-liū chiaⁿ ē-tít chhiaⁿ-iāⁿ phong-phài. In-ùi án-ni, ták-chióng hêng-sek ê bìn-hòa chu-sán lóng ài pó-chūn, thê-ko kè-tát, tãi-tãi thoân-thòⁿ--lòh-khì; Siāng-sī, chhiok-chin pōe-ióng to-iūⁿ-hòa ê chhòng-chō-lèk kap kó-bú kiàn-lip bô-kāng bìn-hòa chi-kan chin-chiàⁿ ê tui-tám.

Tē 8 Tiâu Bìn-hòa bít-phín kap hók-bū: chham it-poaⁿ e siong-phín bô-kāng

Bìn-tui tong-kim keng-chè kho-ki ê piàn-hòa hoat-tián, beh khai-chhòng chit ê khui-khoah ê óan-kéng, ài ték-piát chū-ì thê-kiong chhòng-ì chok-phín ê to-iūⁿ-sèng, koh ài chū-ì chok-chiá hék-sī gē-sút-ka ê tù-chok-koân, hām bìn-hòa bít-phín kap hók-bū ê ték-sū-sèng. In-ùi che sī ték-sèng, kè-tát-koan hām ì-gī koan-liām ê chí-piau hong-hiōng, boē-sái khòⁿ-chòe sī it-poaⁿ ê siong-phín hék-sī siau-hùi-phín

Tē 9 Tiâu Bìn-hòa cheng-chhek sī thui-tōng chhòng-chok ê chhui-hoà-che

Bìn-hòa cheng-chhek pit-su tī khak-pó su-sióng hām chok-phín chū-iū liū-thong ê chōng-hóng hā, lī-iōng hia ê ē-tàng kian-chhiⁿ chhai-tē kap sè-kài chui-chún ê bìn-hòa sán-giáp, chhòng-chō iú-lī to-iūⁿ-hòa bìn-hòa bít-phín kap hók-bū ê seng-sán kap thoân-pò ê khoân-kéng tiâu-kiāⁿ. Múi chit ê kok-ka lóng èng-kai chun-siú i ê kok-chè gī-bū, só-í in mā lóng ài chē-tēng in pún-kok ê bìn-hòa cheng-chhek, jī-chhiáⁿ chhái-chhiū in jīn-úi háp-su ê hong-hoat, chhiūⁿ hêng-tōng siōng ê chi-chhiⁿ hék-sī chē-tēng siong-koan thò-tòng ê kui-chiong.

BÛN-HÒA TO-IÛⁿ-SÈNG KAP KOK-CHÈ THOÂN-KIAT

Tē 10 Tiâu Ka-kiōng chhòng-chok ê khoah-tō hām thoân-pò lēng-lék

Bīn-tùi bók-chiân sè-kài siōng bûn-hòa bûn-phín kap hók-bū ê liū-thong kap kau-oāⁿ sit-hêng ê hiān-siōng, pit-su ài ka-kiōng kok-chè háp-chok hām thoân-kiat, che ē-tàng hō só-ū ê kok-ka, iū-kí sī khai-hoat-tiong kap choán-hêng tiong ê kok-ka, khai-siat ū oáh-lèk, jī-chhiáⁿ tī in pún-kok iáh-sī kok-chè siōng ū kēng-cheng-lèk ê bûn-hòa sán-giáp.

Tē 11 Tiâu Kiàn-lip cheng-hú, su-pō-mng kap bîn-kan siā-thoân chi-kan ê háp-chok koan-hē

Kan-taⁿ khò chhī-tiūⁿ ê lèk-liōng boē-tàng pó-cheng, mā boē-tàng thui-sak bûn-hòa to-iūⁿ-seng, jī-chhiáⁿ chit ê to-iūⁿ-seng sī jīn-lūi hoat-tián ê koan-kián. I-chiàu chit ê koan-tiám, pit-su tēng-sin soan-thoân kap su-pō-mng hām bîn-kan siā-thoân háp-chok cheng-chhek ê ki-pún goân-sí kong-lêng, siōng-koan kong-kiōng cheng-chhek.

Tē 12 Tiâu UNESCO ê kak-sek

UNESCO kun-ki i pún-sin ê chit-chek hām kong-lêng, tui ē-té chit 4 hāng ū chek-jīm:

- (a) Chhiok-chìn múi chit ê cheng-hú ki-koan tī kè-ék hoat-tián chhek-liók tiong ka-jip pún Soan-giân só-liát ê goân-chek;
- (b) Tam-jīm kok kok cheng-hú, hui-cheng-hú cho-chit, bîn-kan siā-thoân, í-kíp su-pō-mng chi-kan, ūi-tiòh beh chi-chhiá bûn-hòa to-iūⁿ-seng só cheng-sim chhek-oē ê khài-liām, bók-phiau hām cheng-chhek ê hiáp-siōng ki-kò;
- (c) Kè-siòk chiōng-sū kap pún Soan-giân iú-koan ê kok chú-koán léng-hèk lāi-té ê chè-tēng piau-chún, thê-ko jīn-sek kap pōe-ióng léng-lèk téng-téng ê oáh-tāng.
- (d) Hêng-tōng kè-ék chú-iàu sit-si ê tiâu-bók hū tī pún Soan-giân āu-bīn.

SÍT-SI UNESCO È-KÀI BÛN-HOÀ TO-IÛⁿ-SÈNG SOAN-GIÂN Ê HÈNG-TÔNG KÈ-ÈK IÀU-TIÁM

→ Hoē-oân-kok sêng-lòk chhái-chhú sek-tòng chhok-si, toā-lát soan-thoân UNESCO Sè-kài Bùn-hòa To-iũⁿ-sèng Soan-giân, koh ùi chhiok-chìn sit-chiān í-hā bók-phiau lâi háp-chok:

1. Ka-chhim koan-hē bûn-hòa to-iũⁿ-sèng gī-tê ê kok-chè-sèng piān-lūn, tiát-piát sī hit koá khan-liân tiòh hoat-tián, kap tùi kok-ka-kip hām kok-che-kip ê chêng-chhek chè-tēng ù éng-hióng ê gī-tê; Chìn-chit-pō su-khó lâi chè-tēng kok-chè-sèng ê hoat-lút bûn-kiāⁿ ê khó-lêng-sèng.
2. Chhiok-chìn chè-tēng kok-ka-kip kap kok-che-kip iú-lī chhui-sak bûn-hòa to-iũⁿ-sèng ê goân-chek, phiau-chún kap sit-chiān oáh-tāng, hām thê-seng ì-sek ê hong-hoat kap háp-chok bô-sek.
3. Ka-kiông bûn-hòa to-goân chú-gī hong-bīn ê tì-sek kap sit-chiān ê kau-liú, chhòng-chō iú-lī ták-chióng bûn-hòa poē-kèng lâi ê kò-jīn hék-sī thoân-thé hō-siong iông-jip kap chham-ú ê lī-piān khoân-kéng.
4. Chìn-chit-pō jīn-sek kap soat-bêng bûn-hòa koân-lī sī chiāⁿ-chò jīn-koân ê tiōng-iàu pō-hūn.
5. Pó-hō jīn-lūi ê gí-giân úi-sán, chi-chhī kó-bú sú-iōng khah choē ê gí-giân lâi piáu-tát su-sióng, chìn-hêng chhòng-chok kap thoân-pò.
6. Chûn-tiòh chun-tiōng bó-gí ê chêng-hêng chi-hā, tī jīm-hô khó-lêng ê só-chāi, só-ū ê ták-kip kàu-iók lâi-tê thê-chhiōng gí-giân to-iũⁿ-hòa, kó-bú àn sè-hàn ê sī tiòh khai-sí hák-sip to-chióng gí-giân.
7. Thong-kòe kàu-iók hō lāng tùi bûn-hòa to-iũⁿ-sèng ù chiāⁿ-bīn kè-tát ê ì-sek, koh siāng-sī kái-chìn kàu-hák ê khò-thêng an-pái hām kàu-su ê pōe-hūn.
8. Tī pit-iàu ê sī-chūn, kā thoân-thóng ê kàu-hák hong-hoat siu-láp jip kàu-iók kang-chok lâi-tê, thang pó-chún kap chhiong-hun lī-iōng iú-koan ê bûn-hoà.
9. Kó-bú “sò-ūi thak-siá” koh khak-pó lāng lāng chiáng-ap chu-sin kap thoan-pò sin kho-ki ê lêng-lék. Che èng-tong chiāⁿ-chò kàu-iók kho-bók kap ē-tàng thê-seng hâu-lút ê kàu-hák kang-khū.
10. Chhiok-chìn sò-ūi sè-kài ê gí-giân to-iũⁿ-hòa, siāng-sī kó-bú choân-kiú phó-phian lī-iōng sè-kài bāng-lō khi chhú-iōng só-u kong-khai ê chu-sin.
11. Kap UN hē-thóng siong-koan ê ki-kò háp-chok, hiòng sò-ūi keh-lī soan-chiàn, chi-chhī pang-chān hoat-tián tiong kok-ka chhú-iōng sin kho-ki. Pang-chān in sèk-ēng chia ê chu-sin kho-ki, siāng-sī thê-kiong in pún-tê sán-seng ê bûn-hòa sán-phín chò sò-ūi thoân-pò, koh chō-chān in chhú-iōng choân sè-kài ù-lō-ēng ê kàu-iók, bûn-hòa hām kho-hák chu-goân.
12. Kó-bú tī choân-kiú mùi-thé kap chu-sin bāng-lō téng to-iũⁿ-sèng lâi-iōng ê seng-sán chè-chok, pó-hō kap thoân-pò. Siāng-sī thê-seng kong-kiōng tiān-tâi kap tiān-sī-tâi ki-kò tùi iu-liōng phín-chit ê sī-thiaⁿ sán-phín seng-sán hoat-tián ê kak-sek

chok-iōng, kî-tiong iû-kî sī ài chhiok-chìn kiàn-líp háp-chok ki-chè lâi thê-seng chia ê sán-phín ê thoân-sàng.

13. Chè-tēng cheng-chhek kap chhek-liòk lâi pó-hō kiam khai-hoat bûn-hòa kap chū-jiân ê chu-sán, tiát-piát sī káu-sút kap bû-hêng ê bûn-hòa chu-sán, siâng-sí táⁿ-kek bûn-hòa siong-phín iáh-sī hòk-bū ê hui-hoat bóe-boē.
14. Chun-tiōng kiam pó-hō thoân-thóng tì-sek, tiát-piát sī thó-tù bîn-chòk ê thoân-thóng tì-sek; jîn-bat in tùi khoân-kéng pó-hō kap chū-jiân chu-goân ūn-iōng ê kòng-hiàn; chhiok-chìn hiân-tāi kho-hák kap tē-hng tì-sek hiáp-lèk chok-iōng.
15. Chi-oân chhòng-chok jîn-oân, gē-sút-ka, gián-kiù-chiá, kho-hák-ka kap tì-sek-hūn-chú ê liū-tōng, mā chi-oân kok-chè gián-kiù kè-ék kap háp-chok koan-hē ê hoat-tián. Siâng-sí chīn-lát pó-hō thê-seng hoat-tián tiong kok-ka kap choán-hêng-kî kok-ka ê chhòng-chō lêng-lèk.
16. Pó-cheng pó-hō chhòng-chok ê tù-chok-koân kap siong-koan koân-lī, hō tong-tāi ê chhòng-chok hoat-tián ū háp-lí kap kong-pêⁿ ê siū-kim. Siâng-sí mā chi-chhī Sè-kài Jîn-koân Soan-giân tē 27 tiâu só kui-tēng kong-chiòng ū chhú-iōng bûn-hòa ê koân-lī.
17. Pang-chō hoat-tián tiong kok-ka kap choán-hêng-kî kok-ka kiàn-líp iáh-sī ka-kiông bûn-hòa sán-giáp, koh kiàn-líp tek-khak ài ê ki-chhó kiàn-siat kap ki-sút; chi-chhī kó-bú ū-oáh-lát ê chāi-tē chhī-tiūⁿ, siâng-sí thê-kiong chia ê kok-ka ê bûn-hòa sán-phín kàu sè-kài chhī-tiūⁿ kap kok-chè liū-thong-bāng ê chō-chān.
18. Ták kok lóng ài tī in eng-kai chīn ê gī-bū chi-hā, hoat-tián hū-háp pún Soan-giân goân-chek ê bûn-hòa cheng-chhek, pau-koah pit-iàu ê oáh-tāng hú-chō ki-kò kap siong-koan ê kui-chiong chè-tō.
19. Khan-ín bîn-kan siā-thoân bit-chhiat chham-ú chè-tēng po-ho kap thê-chhiòng bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ê kong-kiōng cheng-chhek.
20. Jîn-ti koh kó-bú su-pō-mng tī thê-chhiòng bûn-hòa to-iūⁿ-sèng ê kòng-hiàn, koh ūi chhú kiàn-líp kong-pō-mng kap su-pō-mng ê tùi-tâm khong-kan.

Hoē-oân-kok kiàn-gī Chóng-kàn-sū tī sit-si UNESCO ták kè-ék ê-sí, ài khó-lū pún Hêng-tōng Kè-ék tiong thê-chhut ê bók-phiau, siâng-sí thoân-pò hō UN hē-thóng kap kî-thaⁿ iú-koan ê cheng-hú ki-koan hām hui-cheng-hú chor-chit, thang ka-kiông hiáp-tōng hêng-tōng lâi chō-chān chhiok-chìn bûn-hòa to-iūⁿ-sèng.

© Chit-ê Tâi-oân-jī pán-pún sī iû Tâi-oân Lô-má-jī Hiáp-hoē thê-kiong. Lâm Jû-khái chhō-ék; Lâm Chheng Siâng; Kang Tēng-chhiū & Chiúⁿ Ūi-bûn siu-tēng; 2011 nî 9 goeh 12 tēng-kó.

The Romanized Taiwanese version of UNESCO Declaration on Cultural Diversity was provided by Taiwanese Romanization Association.